

سازمان سنجش طی سلسله گزارش‌هایی منتشر می‌کند:

راهنمای داوطلبان برای انتخاب رشته و ضوابط پذیرش دانشجو در آزمون سراسری ۱۳۹۳

قسمت اول

آزمون سراسری سال ۱۳۹۳ با یاری خداوند متعال در روزهای ۵، ۶ و ۷ تیرماه در پنج گروه آزمایشی برگزار شد. آزمون سراسری سال جاری از نظر ضوابط، دو تغییر عمده نسبت به آزمون سال گذشته دارد که عبارت است از:

۱- مطابق مصوبات اولین جلسه شورای سنجش و پذیرش دانشجو مورخ ۹۲/۹/۶ و در راستای اجرای قانون «سنجش و پذیرش دانشجو در دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی کشور» مصوب ۹۲/۶/۱۰ مجلس شورای اسلامی، در آزمون سراسری سال ۱۳۹۳، آن دسته از دیپلمه‌های ریاضی فیزیک، علوم تجربی، علوم انسانی و علوم و معارف اسلامی که دیپلم خود را طی سال‌های ۱۳۸۴ لغایت ۱۳۹۲ اخذ نموده‌اند و امتحانات یک یا چند درس آنها به صورت نهایی و کشوری برگزار شده است، مشمول اعمال سوابق تحصیلی هستند و سوابق تحصیلی موجود به میزان حداکثر ۲۵ درصد به نسبت سوابق تحصیلی موجود داوطلب و به صورت تأثیر قطعی در نمره آزمون آنان لحاظ می‌شود؛ به طوری که نمره کل نهایی داوطلب مشمول اعمال سوابق تحصیلی، ترکیبی از نمره آزمون و نمره سوابق تحصیلی خواهد بود. این در حالی است که در سال گذشته، سوابق تحصیلی به صورت تأثیر مثبت اعمال می‌گردید؛ به عبارت دیگر، چنانچه سوابق تحصیلی باعث افزایش نمره داوطلب می‌شد در نمره کل نهایی لحاظ می‌گردید و در غیر این صورت نمره کل نهایی داوطلب همان نمره حاصل از آزمون سراسری بود.

توجه: نمره کل نهایی برای داوطلبان غیرمشمول اعمال سوابق تحصیلی نمره کل آزمون است.

۲- در راستای اجرای قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران، تغییراتی در سهمیه بندی مربوط به ایثارگران صورت می‌پذیرد.

با توجه به موارد فوق، سلسله گزارش‌های راهنمای انتخاب رشته و آشنایی داوطلبان با ضوابط پذیرش دانشجو در آزمون سراسری سال ۱۳۹۳ تا هنگام اعلام نتایج اولیه آزمون در هفته نامه پیک سنجش با عناوین ذیل ارائه می‌شود:

۱- آشنایی با روش نمره کل سازی در آزمون سراسری سال ۱۳۹۳

۲- سهمیه بندی در آزمون سراسری سال ۱۳۹۳

۳- بومی‌پذیری در آزمون سراسری سال ۱۳۹۳

۴- شیوه‌های پذیرش دانشجو در آزمون سراسری سال ۱۳۹۳

۵- کارنامه آزمون: هر آنچه برای انتخاب رشته لازم است

امید است که داوطلبان به دقت مطالب فوق را مطالعه نمایند و با توجه به ضوابط سال جاری نسبت به انتخاب رشته خود اقدام نمایند.

آشنایی با روش نمره کل سازی در آزمون سراسری سال ۱۳۹۳

ضمن آرزوی توفیق روزافزون برای داوطلبان آزمون سراسری، در این قسمت به روش نمره کل سازی در آزمون سراسری و انواع نمرات از قبیل، نمره خام، نمره کل حاصل از دروس مؤثر سوابق تحصیلی و نمره کل حاصل از دروس امتحانی آزمون سراسری که در کارنامه اولیه داوطلبان درج می شود، پرداخته می شود.

انواع نمرات در آزمون سراسری

- (۱) نمره خام
- (۲) نمره تراز
- (۳) نمره کل آزمون
- (۴) نمره کل سابقه تحصیلی
- (۵) نمره کل نهایی حاصل از نمره کل آزمون و نمره کل سابقه تحصیلی

۱- نمره خام

پس از برگزاری آزمون با توجه به استانداردهای دقیق و فنی پاسخنامه ها قرائت شده و پس از اعمال کنترل های لازم مبتنی بر خواندن صحیح پاسخنامه ها، مرحله تصحیح پاسخنامه آغاز می شود. هر یک از پاسخنامه ها توسط دو دستگاه مجزا قرائت می شود تا صحت قرائت پاسخنامه محرز گردد و در موارد معدود که مغایرت بین قرائت دو دستگاه وجود دارد، پاسخنامه ها به صورت دستی تصحیح می شود. پس از تأیید صحت قرائت پاسخنامه ها، تعداد گزینه های صحیح و غلط با توجه به کلید سؤالات در هر درس و گروه آزمایشی، استخراج و نمره خام به روش زیر محاسبه می شود:

$$(۱) \times 100 = \frac{(\text{تعداد پاسخهای غلط}) - (\text{تعداد پاسخهای صحیح} \times ۳)}{(\text{تعداد سؤالات} \times ۳)}$$

به عبارت دیگر، نمره خام عبارت است از نمره اکتسابی توسط هر داوطلب در هر درس آزمون (اعم از عمومی و اختصاصی) که به درصد بیان می شود.

نکته ۱: خاطر نشان می شود که در فرمول فوق، نمره خام چون به درصد بیان می شود، ضرب در ۱۰۰ می گردد.

نکته ۲: به منظور جلوگیری از پاسخ به گزینه ها به صورت حدسی و تصادفی، به ازای هر سؤال غلط، یک سوم از ارزش سؤالات صحیح کسر می شود.

نکته ۳: در آزمون سراسری، دروس امتحانی از نظر تعداد سؤالات متفاوت هستند؛ برای مثال، در گروه آزمایشی علوم ریاضی و فنی، تعداد سؤالات درس ادبیات ۲۵ و درس ریاضی ۵۵ سوال است؛ برای اینکه اثر تعداد سؤالات از بین برده شود، عبارت مذکور تقسیم بر تعداد سؤالات شده است.

مثال: وضعیت پاسخگویی داوطلب به درس ادبیات فارسی که شامل ۲۵ سؤال است، به شرح زیر است:

تعداد پاسخ‌های صحیح: ۱۶

تعداد پاسخ‌های غلط: ۱

تعداد پاسخ‌های سفید (بدون پاسخ): ۸

پس نمره خام این داوطلب در درس ادبیات فارسی عبارت است از:

$$\text{نمره داوطلب در درس ادبیات فارسی (به درصد)} = \frac{(16 \times 3) - (1)}{3 \times 25} \times 100 = \frac{47}{75} \times 100$$

$$= 62/66 \approx 62/7 \%$$

نکته مهم: دامنه تغییرات نمرات خام دروس در محدوده $33/3 - 100$ است؛ یعنی اگر داوطلبی به همه این ۲۵ سوال پاسخ غلط داده باشد، نمره وی عبارت است از:

$$\frac{(0 \times 3) - (25)}{3 \times 25} \times 100 = \frac{-25}{75} \times 100 = \frac{1}{3} \times 100 = -33/3 \%$$

و اگر به تمام سؤالات این درس پاسخ درست داده باشد، نمره وی به دست می‌آید:

$$\frac{(25 \times 3) - (0)}{3 \times 25} \times 100 = \frac{75}{75} \times 100 \% = 100 \%$$

۲- نمره تراز

به علت تفاوت در ماهیت دروس امتحانی اعم از عمومی یا اختصاصی، نمرات خام همانند نیستند؛ به عبارت دیگر، به جهت تفاوت در سطح دشواری دروس با یکدیگر، کسب دو نمره خام یکسان (یا کسب دو درصد یکسان) در دروس مختلف آزمون سراسری با یکدیگر قابل مقایسه نیست؛ در نتیجه نمی‌توان با استفاده از نمرات خام، افراد را با یکدیگر مقایسه کرد؛ لذا، بحث تبدیل نمرات خام به نمرات تراز مطرح می‌شود که این امر با استفاده از فرمول‌های آماری انجام می‌گیرد. برای تعیین نمره تراز، لازم است که تمامی نمرات خام داوطلبان در هر گروه آزمایشی و هر درس در دسترس باشد و سپس از روی نمرات هر درس به ترتیب نزولی فراوانی نمرات و فراوانی تجمعی و مقادیر فراوانی تجمعی نسبی زیر سطح منحنی، نمره تراز محاسبه می‌گردد؛ بنابراین، یافتن

نمره تراز دروس (اعم از دروس عمومی و اختصاصی) توسط داوطلب امکان پذیر نیست و این کار توسط سازمان سنجش آموزش کشور برای داوطلبان صورت می‌گیرد.

۳- نمره کل آزمون

نمره کل آزمون داوطلب در هر زیرگروه، میانگین وزنی نمرات تراز دروس عمومی و اختصاصی داوطلب با توجه به ضریب هر درس در آن زیر گروه است؛ بدین ترتیب که پس از محاسبه نمرات خام و نمرات تراز معادل آن، نوبت محاسبه نمره کل آزمون سراسری است. گروه‌های پنجگانه آزمایشی آزمون سراسری شامل دروس امتحانی عمومی و اختصاصی است. ضرایب دروس عمومی در همه گروه‌های آزمایشی به غیر از زیر گروه ۴ (گروه آزمایشی زبان‌های خارجی) یکسان است، ولی ضرایب دروس تخصصی در زیر گروه‌ها متفاوت است که در ادامه به بیان آن می‌پردازیم.

۳-۱- زیرگروه‌ها در گروه‌های آزمایشی مختلف

همان‌طور که می‌دانید، آزمون سراسری در پنج گروه آزمایشی برگزار می‌شود: (۱) گروه آزمایشی علوم ریاضی و فنی، (۲) گروه آزمایشی علوم تجربی، (۳) گروه آزمایشی علوم انسانی، (۴) گروه آزمایشی هنر، (۵) گروه آزمایشی زبان‌های خارجی. در هر یک از این گروه‌ها، آزمون‌های عمومی و اختصاصی برگزار می‌شود.

مواد آزمون عمومی و ضرایب آن برای تمامی داوطلبان آزمون سراسری در کلیه گروه‌های آزمایشی یکسان است. جدول شماره (۱)، مواد آزمون عمومی را برای کلیه گروه‌های آزمایشی همراه با ضرایب آنها نشان می‌دهد. (تنها استثنا در ضریب درس زبان عمومی خارجی در زیرگروه چهار گروه آزمایشی زبان‌های خارجی است که به دلیل نبود درس تخصصی در این زیرگروه می‌باشد و در جدول شماره ۶ قابل مشاهده است.)

جدول ۱: مواد آزمون عمومی برای کلیه گروه‌های آزمایشی و ضرایب آن

ضریب	نام درس
۴	زبان و ادبیات فارسی
۲	زبان عربی
۳	فرهنگ و معارف اسلامی (معارف غیراسلام برای داوطلبان اقلیت‌های مذهبی: کلیمی، زرتشتی و مسیحی)
۲	زبان عمومی خارجی (انگلیسی، آلمانی، فرانسه، روسی یا ایتالیایی)

دروس امتحانی رشته‌های مختلف تحصیلی آزمون سراسری دارای ضرایب متفاوتی هستند؛ به همین منظور، رشته‌های تحصیلی هر گروه آزمایشی که مواد امتحانی آنها از ضریب یکسانی برخوردارند در یک زیرگروه قرار می‌گیرند. هر گروه آزمایشی در آزمون سراسری، دارای چند زیرگروه است که در دفترچه‌های شماره ۱ و ۲ آزمون سراسری

مشخص شده است. جداول شماره ۲ تا ۶ مواد آزمون اختصاصی در هریک از گروه‌های پنجگانه آزمایشی به همراه ضرایب هر درس را به تفکیک نشان می‌دهد.

جدول ۲: ضرایب دروس اختصاصی در زیرگروه‌های گروه آزمایشی علوم ریاضی و فنی

زیرگروه‌ها / دروس آزمون	زیرگروه ۱	زیرگروه ۲	زیرگروه ۳
ریاضی	۴	۴	۳
فیزیک	۳	۳	۲
شیمی	۲	۳	۳

جدول ۳: ضرایب دروس اختصاصی در زیرگروه‌های گروه آزمایشی علوم تجربی

زیرگروه‌ها / دروس آزمون	زیرگروه ۱	زیرگروه ۲	زیرگروه ۳	زیرگروه ۴	زیرگروه ۵
زمین‌شناسی	۰	۱	۴	۱	۱
ریاضی	۲	۳	۳	۴	۳
زیست‌شناسی	۴	۴	۲	۲	۲
فیزیک	۲	۲	۲	۳	۲
شیمی	۳	۴	۲	۲	۲

جدول ۴: ضرایب دروس اختصاصی در زیرگروه‌های گروه آزمایشی علوم انسانی

زیرگروه‌ها / دروس آزمون	زیرگروه ۱	زیرگروه ۲	زیرگروه ۳	زیرگروه ۴	زیرگروه ۵
ریاضی	۲	۴	۴	۳	۳
اقتصاد	۱	۲	۳	۲	۲
زبان و ادبیات فارسی	۴	۲	۲	۲	۲
زبان عربی	۴	۱	۱	۱	۱
تاریخ و جغرافیا	۱	۱	۱	۳	۱
علوم اجتماعی	۱	۳	۲	۲	۳
فلسفه و منطق	۳	۱	۱	۲	۲
روانشناسی	۱	۲	۱	۳	۳

جدول ۵: ضرایب دروس اختصاصی در زیرگروه‌های گروه آزمایشی هنر

زیرگروه‌ها	زیرگروه ۱	زیرگروه ۲	زیرگروه ۳	زیرگروه ۴	زیرگروه ۵
دروس آزمون					
درک عمومی هنر	۴	۳	۳	۳	۳
درک عمومی ریاضی - فیزیک	۱	۳	۱	۱	۱
ترسیم فنی	۱	۲	۲	۱	۱
خلاقیت تصویری و تجسمی	۴	۴	۲	۲	۱
خلاقیت نمایشی	۱	۱	۱	۴	۱
خلاقیت موسیقی	۱	۱	۱	۱	۴
خواص مواد	۱	۱	۱	۱	۱

جدول ۶: ضرایب دروس عمومی و اختصاصی در زیرگروه‌های گروه آزمایشی زبان‌های خارجی

زیرگروه‌ها	زیرگروه ۱	زیرگروه ۲	زیرگروه ۳	زیرگروه ۴
دروس آزمون				
زبان و ادبیات فارسی	۴	۴	۴	۴
زبان عربی	۲	۲	۲	۲
فرهنگ و معارف اسلامی	۳	۳	۳	۳
زبان خارجی	(انگلیسی) ۲	(آلمانی) ۲	(فرانسه) ۲	۴
زبان تخصصی انگلیسی	۴	۰	۰	۰
زبان تخصصی آلمانی	۰	۴	۰	۰
زبان تخصصی فرانسه	۰	۰	۴	۰

پس با توجه به موارد فوق، نمره کل آزمون سراسری بدین صورت محاسبه می‌شود:

ارزش بیشتر برای دروس
تخصصی قائل شدن

مجموع (نمرات تراز دروس اختصاصی آزمون × ضریب مربوطه) × ۳ + مجموع (نمرات تراز دروس عمومی آزمون × ضریب مربوطه)

نمره کل آزمون سراسری = (۲)

در هر زیرگروه

(مجموع ضرایب دروس اختصاصی آزمون) × ۳ + مجموع ضرایب دروس عمومی آزمون

برای روشن‌تر شدن روش محاسبه رابطه شماره ۲، به مثال زیر توجه نمایید:

مثال: فرض کنید که داوطلبی در گروه آزمایشی علوم ریاضی و فنی شرکت کرده و نمرات خام ذیل را کسب نموده است. تراز نمرات محاسبه شده و در جدول زیر آورده شده است. گروه آزمایشی علوم ریاضی و فنی دارای

سه زیرگروه است؛ بنابراین، بر اساس نمرات تراز و ضرایب هر یک از زیرگروه‌ها، نمره کل داوطلب فوق در هر یک از زیرگروه‌ها محاسبه می‌شود؛ لذا داریم:

نام درس امتحانی	نمرات خام	نمرات تراز	ضرایب در زیرگروه یک	ضرایب در زیرگروه دو	ضرایب در زیرگروه سه
ادبیات	۷۷/۴	۱۰۶۰۶	۴	۴	۴
عربی	۶۰	۹۰۷۹	۲	۲	۲
معارف	۷۳/۴	۹۹۳۳	۳	۳	۳
زبان خارجی	۷۶	۱۰۰۶۰	۲	۲	۲
ریاضی	۴۶/۷	۹۳۰۰	۴	۴	۳
فیزیک	۴۳	۸۵۴۷	۳	۳	۲
شیمی	۵۴/۳	۹۱۵۸	۲	۳	۳

۹۳۱۷ نمره کل آزمون سراسری در زیرگروه اول
 ۹۳۰۵ نمره کل آزمون سراسری در زیرگروه دوم
 ۹۳۶۹ نمره کل آزمون سراسری در زیرگروه سوم

$$\text{نمره کل آزمون سراسری در زیر گروه اول} = \frac{(10606 \times 4 + 9079 \times 2 + 9933 \times 3 + 10060 \times 2) + 3 \times (9300 \times 4 + 8547 \times 3 + 9158 \times 2)}{(4+2+3+2) + 3 \times (4+3+2)}$$

توجه: امکان محاسبه نمرات تراز برای داوطلبان وجود ندارد؛ لذا خود داوطلب نمی‌تواند نمره آزمون در هر زیرگروه را محاسبه نماید.